

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИНИН ЖАРЧЫСЫ

ВЕСТНИК ОШКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА

BULLETIN OF OSH STATE UNIVERSITY

ISSN: 1694-7452 e-ISSN: 1694-8610

№4/2024, 261-268

ФИЛОЛОГИЯ

УДК: 81'242

DOI: [10.52754/16948610_2024_4_25](https://doi.org/10.52754/16948610_2024_4_25)

**КЫРГЫЗ ЖАНА АНГЛИС ТИЛДЕРИНДЕ КЕП МАДАНИЯТЫНЫН УЛУТТУК-
СПЕЦИФИКАЛЫК ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ**

НАЦИОНАЛЬНО-СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЧЕВОГО ЭТИКЕТА В
КЫРГЫЗСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ

NATIONAL-SPECIFIC FEATURES OF SPEECH ETIQUETTE IN THE KYRGYZ AND
ENGLISH LANGUAGES

Ыпышова Нургуль Узакбаевна

Ыпышова Нургуль Узакбаевна

Ypyshova Nurgul Uzakbaevna

улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети

старший преподаватель, Ошский государственный университет

Senior Lecturer, Osh State University

nypyshova12@gmail.com

Ташиева Нуржамал Сайпидиновна

Ташиева Нуржамал Сайпидиновна

Tashieva Nurzhatam Saipidinovna

окутуучу, Ош мамлекеттик университети

преподаватель, Ошский государственный университет

Lecturer, Osh State University

nurja050919@gmail.com

КЫРГЫЗ ЖАНА АНГЛИС ТИЛДЕРИНДЕ КЕП МАДАНИЯТЫНЫН УЛУТТУК-СПЕЦИФИКАЛЫК ӨЗГӨЧӨЛҮКТӨРҮ

Аннотация

Бул макалада кыргыз жана англис тилдериндеги кеп маданиятынын улуттук, маданий, социалдык жана башка өзгөчөлүктөрү каралган. Изилдөөдө контент-анализ жана салыштырма методдор колдонулган. Бул методдор ар түрдүү маданияттык контексттерде сүйлөө адебин тереңирээк түшүнүүгө жана анализдөөгө мүмкүнчүлүк берет. Теманын актуалдуулугу глобализация доорунда көп маданияттуу коммуникация күндөн-күнгө маанилүү болуп бара жатышы. Ар түрдүү тилдердеги сүйлөө адебинин өзгөчөлүктөрүн түшүнүү адамдарды ортосундагы түшүнбөстүктөрдү азайтып, маданияттар аралык байланыштарды бекемдей алат. Изилдөөнүн предмети кыргыз жана англис тилдеринин сүйлөө адебинин салыштырмалуу анализи болуп эсептелет. Изилдөөнүн максаты – бул эки тилдеги сүйлөө адебинин окшош жана айырмалуу жактарын аныктап, алардын маданияттар аралык байланыштарда кандайча колдонулаарын көрсөтүү. Бул изилдөө маданияттар аралык байланыштын эффективдүүлүгүн жогорулатууга жана көп маданияттуу чөйрөдө ийгиликтүү коммуникацияга салым кошот.

Ачкыч сөздөр: кеп маданияты, эл аралык мамиле, эреже, улуттук мүнөз, этикет, байланыш

НАЦИОНАЛЬНО-СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЧЕВОГО ЭТИКЕТА В КЫРГЫЗСКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ

NATIONAL-SPECIFIC FEATURES OF SPEECH ETIQUETTE IN THE KYRGYZ AND ENGLISH LANGUAGES

Аннотация

В данной статье рассматриваются национальные, культурные, социальные и другие особенности речевой культуры на кыргызском и английском языках. В исследовании использовались контент-анализ и сравнительные методы. Эти методы позволяют глубже понять и проанализировать речевой этикет в разных культурных контекстах. Актуальность темы заключается в том, что межкультурное общение становится все более важным в эпоху глобализации. Понимание особенностей речи на разных языках может уменьшить недопонимание между людьми и укрепить межкультурные связи. Предметом исследования является сравнительный анализ речевого этикета кыргызского и английского языков. Цель исследования – выявить сходства и различия речевого этикета на этих двух языках и показать, как они используются в межкультурном общении. Данное исследование способствует повышению эффективности межкультурной коммуникации и успешному общению.

Abstract

This article examines the national, cultural, social and other features of speech etiquette in the Kyrgyz and English languages. Content analysis and comparative methods were used in the article. These methods allow for a deeper understanding and analysis of speech etiquette in different cultural contexts. The relevance of the topic is that intercultural communication is becoming increasingly important in the era of globalization. Understanding the features of speech etiquette in different languages can reduce misunderstandings between people and strengthen intercultural ties. The subject of the study is a comparative analysis of the speech etiquette of the Kyrgyz and English languages. The purpose of the study is to identify the similarities and differences in the speech etiquette of these two languages and show how they are used in intercultural communication. This study contributes to increasing the effectiveness of intercultural communication and successful communication in a multicultural environment.

Ключевые слова: культура речи, международное отношение, правила, национальный характер, этикет, общение

Keywords: speech etiquette, international relations, rules, national character, etiquette, communication

Киришүү

Кеп маданияты – ар бир улуттун өзүнүн улуттук мүнөзү, кеп, жүрүм-турум эрежелеринин калыптанган системасы болуп калган универсалдуу көрүнүш. Кеп маданиятын салыштыруунун жана изилдөөнүн маанилүүлүгү акыркы мезгилде инсандар жана маданияттар аралык байланыштын көйгөйлөрүнө кызыгуунун күчөгөндүгү менен шартталган. Бул кызыгуу кеп маданиятынын үйрөтүүнүн практикалык жана теориялык муктаждыктарына байланыштуу. Ар бир инсан эне тили менен эле чектелбестен, бир канча чет тилин билүүгө умтулгандыгы учур талабы экендиги анык. Өз эне тилинин кеп маданиятына, сүйлөө нормаларына ылайык чет тилинде да ошондой баарлашууну үйрөнүүнү каалашат. Сүйлөө маданияты – коомдогу белгилүү социалдык катмарлардын ортосундагы мамиленин формасы, коомдо кабыл алынган адептүүлүктүн эрежеси. Сүйлөө маданияты иштин ийгиликтүү болушун камсыздайт, сүйлөөчү жөнүндө жакшы пикир жаратат, алардын бири-бири менен эффективдүү пикирлешүүсүн уюштурат (Дүйшеев, 2005).

Кеп маданияты – башкалардын ой-пикирин сыйлоо, адамдардын кадыр-баркын урматтоо, аларга аруу тилектерди тилеп, жакшы маанай тартуулоо, адамдарга жакшылык кылуу. Кеп маданияты – социалдык-нормативдик система. Кеп маданияты, сылык, жылуу-жумшак сүйлөө – кыргыз жана англис тилдеринде бирдей мүнөздүү көрүнүш. Сүйлөө адебинде саламдашуу, ал-акыбал сурашуу, маданияттуу кайрылуу, ыраазычылык билдирүү, кечирим суроо, куттук айтуу, көңүл жубатуу, көңүл айтуу, кош айтышуу сыяктуу ж.б. категориялар сүйлөө учурундагы жагдай-шартка, талап-кырдаалга жараша колдонулат. Анткени «сүйлөө адеби адамдын жалпы маданий деңгээлин, айлана-чөйрөгө, өз теңдүүлөргө карата мамиле-ниетин көргөзөт» .

Кыргыз жана англис тилдеринде сүйлөө этикетинин улуттук өзгөчөлүктөрүн изилдөөгө киришүүдө төмөнкүдөй жалпы жоболорде эске алуу зарыл:

1. улуттук этикет элдин конкреттүү тарыхый тагдырынын, өзүнүн тарыхынын, эмгек ишмердүүлүгүнүн жана коомдук мамилелердин өзгөчөлүктөрүнүн таасирин камтыйт;
2. улуттук этикеттин оригиналдуулугу белгилүү бир деңгээлде коомдун айрым социалдык топторунун абалына, жынысына, жаш курагына, чарбалык турмуштун жана турмуштун өзгөчөлүктөрүнө жараша болот;
3. улуттук этикеттин өзгөчөлүгү элдердин табигый жашоо чөйрөсүн, алардын жашоосунун климаттык жана географиялык шарттарын чагылдырат;
4. этикеттин ар түрдүү болушу - улуттук маданияттын мазмунунда жана формаларында чагылдырылган улуттук мүнөздүн, социалдык психологиянын өзгөчөлүктөрү менен түшүндүрүлөт.

Өз кезегинде, бул жоболордун баары лингвистикалык формаларда, кепте өз таасирин калтырат. (Бажанова, 2000). Азыркы дүйнөдө элдердин ортосундагы өз ара түшүнүшүү маселеси барган сайын актуалдуу болуп баратат, ошондуктан ар кандай тарыхый, саясий жана маданий өнүгүүлөр менен шартталган түрдүү маданияттардын кагылышуусунан улам кыйынчылыктар жаралбашы абдан маанилүү. Маданияттар аралык мамиле жана өз ара таасир көрсөтүү маселеси сүйлөө адеби түшүнүгү менен тыгыз байланышкан.

В.В.Сафонованын пикири боюнча, “коомдогу, улуттардагы, өлкөлөрдүн, региондордун ортосундагы сүйлөө адеби – бул текебер маданий изоляцияга жана маданияттар ортосундагы тең эмес мамилелердин бардык алдын алуучу аң-сезимдүү тандалган позиция...” (Сафонова 2002). Кеп маданияты ишкердик байланышта өтө актуалдуу. Ар кандай маданияттын өкүлдөрүнүн ортосундагы тилдик байланыштын түрү бул - баарлашуу, адамдар кандай максатта баарлашса дагы кептин адекваттуу семантикалык түшүнүгүнө жетүү каалоосу болот.Баарлашуунун ар түрдүүлүгүнө жана бири-бирин түшүнүүгө маданий аспект таасир кылат.Ал эми маданий аспект дегенде сүйлөө адебин,улуттук жесттер, адамдардын ар кандай кырдаалдардагы баарлашуу жүрүм- турумдарын түшүнөбүз. Биз ар куну ынанабыз, улуттук мамилелердин проблемалары азайбастан, барган сайын курчуп жана актуалдуу болуп жаткандыгын күндө байкайбыз. Салттуу маданиятты жана жүрүм-турумду билүү бизге башка улуттун өкүлдөрү менен жакшы баарлашууга гана мүмкүндүк бербестен, башка элдин таң калычтуу жана күлкүлүү үрп-адаты болсо да сыйлоого үйрөтөт. Экинчи жагынан, чет тилин жогорку деңгээлде билүү бул баарлашуу эрежелерин билүү жана бул эрежелерди практикада колдоно билүү деп айтсак жаңылышпайбыз. Айрыкча улуттук кеп этикетиндеги айырмачылыктарды билүү өтө маанилүү .

Жогоруда айтылгандарды эске алсак, кыргыз жана англис тилдеринин өзгөчөлүктөрүн, кыргыз жана англис маданиятынын улуттук мүнөзүнө тиешелүү өзгөчөлүктөрүн салыштыруу жана аныктоо актуалдуу экенин байкайбыз. Биз карап жаткан социомаданий чөйрөлөрдө адамдардын баарлашуу маданиятына, жүрүм-турумуна, баарлашуунун мүнөзүнө аталган өзгөчөлүктөрдүн таасиринин деңгээлин аныктоо зарыл.

Биринчиден, кыргыз жана англис тилдери генетикалык жана типологиялык өзгөчөлүктөрү боюнча ар кандай топторго таандык экенин белгилей кетүү керек. Кыргыз тили түрк тилдерине, «түрк < алтай үй-бүлөсүнүн бутагынын өкүлү (Баскаков, 1979). Англис тили индоевропа тилдеринин герман бутагына кирет.

Мындан тышкары, англис тили көп улуттуу тил болуп саналат. «Англис тили бир түрдүү эмес жана, сыягы, эч качан бир түрдүү болгон эмес» (Ярцева, 1967). Белгилүү болгондой, англис тили көп улуттуулук касиетине ээ. (Улуу Британия, АКШ, Канада, Австралия, Жаңы Зеландиядагы элдери колдонушат). Ошол эле учурда ар бир англис тилдүү коомчулуктун тилинде эне тилинде сүйлөгөн адамдын улуттук маданиятын чагылдырган бир катар өзгөчөлүктөр табылат. Демек, англис тилиндеги улуттук-маданий өзгөчөлүк, бир катар башка көп улуттуу тилдердегидей эле, эки өлчөмдүү: бир жагынан, англис тилин башка тилдер менен салыштырганда (тил аралык-улуттук өзгөчөлүк), экинчи жагынан,англис тилинде айрым улуттук варианттарды бири-бири менен салыштырганда.

Британиялыктар, албетте, өзгөчө улуттук мүнөзгө ээ. Кеп маданиятын билгичтик менен өздөштүрүү – тарбиялуу адамдын белгиси, адептүүлүк, башка жеке сапаттар сыяктуу эле... татыктуу коомдо жогору бааланат. Англия жана башка англис тилдүү өлкөлөр; узак жана абдан кадыр-барктуу салттарга ээ - сүйлөө этикетинен ар кандай четтөө жаман жүрүм-турумдун көрүнүшү же атайылап эмес оройлук катары кабыл алынат. Мисалы; эгерде таасирдүү адамдын колдоосун алгысы келген жаш англиялык адам, аны менен баарлашууда сүйлөө этикетинин нормаларын бузса, анда ал өзү каалаган колдоону ала албайт, бул анын карьерасына олуттуу таасир тийгизиши же бул таасирдүү адам аны менен таптакыр мамиле

кылгысы келбей калышы да мүмкүн. Бул өзгөчө О.Уайлддын «Чынчыл болуу маанилүү» пьесасында ачык көрүнүп турат:

A: *Did you hear what I was playing, Lane?*

L: *I didn't think it polite to listen, sir.*

A: *I'm sorry for that, for your sake. I don't play accurately — anyone can play accurately but I play with wonderful expression. As far the piano is concerned; sentiment is my forte. I keep science for life.*

L: *Yes, sir (Wilde, 1961)*

Англис мүнөзүнүн өзгөчөлүктөрү эмне экенин түшүнүү үчүн, аны сырттан карап көрүү керек, б.а. сырттагы байкоочулардын пикирин угуу, ошол элу учурда ичинен да карар көрүү керек, б.а. Британдыктар өздөрү жөнүндө эмне дешет. Т.Карлайл «Өткөн жана азыркы» китебинде англис мүнөзүнүн эң терең жана так мүнөздөмөлөрүнүн бирин берген. Анын ою боюнча, «...англиялыктар дудук эл. Алар улуу иштерди жасай алышат, бирок аларды сүрөттөп бере алышпайт... Азыркы учурда дүйнөнүн бардык элдеринин ичинен англиялыктар сүйлөшүүдө эң келесоо, иш-аракетте эң акылдуу". А.С.Хомяков да британиялыктарды актоого аракет кылган, анын оюнда «Англияда башка жерлерге караганда сөз бир аз кымбатыраак». Көпчүлүк англиялыктар идеалдуу баарлашуу өзүн-өзү көрсөтүү эмес, өзүнүн акылын көрсөтүү эмес, жон гана пикир алмашуу деп эсептешет. Жакшы жана пайдалуу баарлашуу үчүн эрудит болуунун кажети жок деген жыйынтык чыгарсак болот. Алгач ойлонуп, кийин сүйлөө адаты британиялыктарды сүйлөшүүдөгү көптөгөн ыңгайсыз кырдаалдардан куткарат. Сизге болгону чын ыкластуулук, өз ара кызыкчылык жана өзүңүздүн ойлорунузду жана сезимдериңизди жөнөкөй жана так айта билүү керек.

Воронеждик изилдөөчүлөр Ю.Тарансей жана Т.Ф.Ухина англис тилиндеги баарлашуу жүрүм-турумундагы маанилүү өзгөчөлүктү белгилешет. Этикеттин формаларын сактоо, маектештин жеке жашоосуна кийлигишпөө принциби бул сылыктыктын даана белгиси. В.В. Воробьев белгилегендей: «Бирок, көп учурда реалдуу баарлашуу кырдаалында абал таптакыр башкача. Көбүнчө маектештердин бири сүйүктүү темасында, мисалы, кесиптик көйгөйлөрү жөнүндө сүйлөгөндө, бул экинчи тарап үчүн кызык эмес болушун эске албайт» (Воробьев, 1997).

Англис тилиндеги сүйлөө этикетинин өзгөчөлүгү, британиялыктар бала кезинен эле баарлашууда сый-урмат формалары механикалык түрдө эле колдонуп калышат. Өз ара баарлашууда бул урматтоо, жылуу мамиле жана жакшы ниет сезимин берет. Америка мектептеринде "Коомчулук менен байланыш", "мамиле куруу" сабактары бар. Ал тургай, балдар мамилелердин негиздерин билишет, мисалы бир баланын туулган күнүнө достору келсе, алар кеткенде "Келгениңиз үчүн рахмат. Сиздин белегиңиз эң сонун болду." деп кат жөнөтүү керек. Ушул сыяктуу жооптор ишкердик чөйрөдө да болушу керек. Мисалы: Эгерде сиз кайсы бир компанияга барган болсоңуз, анда сөзсүз түрдө сын-пикир аласыз: "Рахмат. Кечиресиз, бизге туура келбейсиз." Ошентсе да, рахмат сизге" (Введенская, 2006). Биздин оюбузча, бул англис тилиндеги сүйлөө этикетинин абдан маанилүү жана өзгөчө белгиси. Дегеле, англисче бири-бири менен баарлашууда өтүнүч, ыраазычылык жана эң негизгиси кечирим сураган сөздөр эң негизгиси болуп саналат жана мындай сөздөр ушунчалык көп болгондуктан, кээде англиялык адам бир эле ойду чексиз көпкө айтып жаткандай сезилет.

Кечиресиз, кечиресиз, бирок мен айтып коюшум керек, бирок... - бул сөздөрдүн баары кечирим суроо, өкүнүү, андан да коркуу сезимин көрсөтүү ниетине эч кандай тиешеси жок; бул жөн гана социалдык “майлоочу майдын” формалары, анын аркасында башкалардын сезимдери жабыркабайт (Mayol, 1999).

Англисче сүйлөө этикетинин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен, биз англисче сүйлөө жүрүм-турумунун өзгөчөлүгү, кадимки сөз айкаштарынын арасында маанилүү орунду урматтоо формалары ээлегендигин белгилейбиз, алардын өз ара баарлашууда колдонулушу өз ара урматтоо, жылуу сезим жана жакшы ниет, ошол эле учурда маектештердин ортосундагы аралыкты сактайт. А.В.Павловскаянын пикири боюнча, англиялык мүнөз, бир жагынан, башка европалык элдердин мүнөзүнө салыштырмалуу, эң карама-каршы жана парадоксалдуу болсо, экинчи жагынан, көп кылымдар бою сакталган анык жана бүтүн бойдон экенин байкоо болот.

Англис тилдүү дүйнөдө *жылмаюу* маданияттын, салттын, үрп-адаттын белгиси экенин да белгилей кетүү керек: эриндеринди ылайыктуу абалга келтирүү, агрессивдүү ниетин жок экенин көрсөтүү. Бул белгилүү бир маданиятка, белгилүү бир коомго таандык экендигин башкаларга расмий түрдө көрсөтүүнүн жолу. *Keep smiling* - бул ушул маданияттын жашоо образынын урааны: “эмне болсо да жылмай”. Бул тагдырдын сыноосуна сынбоого, абалың жакшы эмес экендигин башкаларга көрсөтпөөгө, ар дайым жылмайып жүрүүгө чакырган ураан. Кандай гана кырдаал болбосун жасалма оптимизм (*be happy, keep smiling — радуйся, улыбайся*) – бул англис тилиндеги баарлашуу жүрүм-турумдун расмий түрдө бекитилген жана бардык каражаттар менен, анын ичинде лингвистикалык жактан ишке ашырылган өзгөчөлүгү. Америкалыктардын жылмаюунун жоктугу бир гана нерсени билдире алат: ал өзүн ушунчалык жаман сезип, аны жашыра да албаганлыгы, бирок мындай жагдай сейрек кездешет. Эреже катары, алар башкалардан өздөрүнүн эмоцияларын жана чыныгы сезимдерин жасалма жылмаюунун артына жашырышат. Америкалык психолог Пол Экман жылмаюу «адатта ойлогондон алда канча татаал көрүнүш» деп эсептейт, ал жылмаюунун 18 түрүн аныктайт – алардын көбү, тилекке каршы, жасалма (Кузнецов, 2006);

Көрүнүп тургандай, тил жана маданият илиминде жалпы эле этикеттин жана британиялыктардын сүйлөө этикетинин өзгөчөлүктөрү жогоруда аталган тилчилер тарабынан бир аз терең изилденип, баяндалган.

Кыргыздардын менталитети такыр башка, салттары башка, жашоосу башка, маданияты башка. Адамдын социалдык абалы канчалык жогору болсо, анын имиджи ошончолук олуттуу болушу керек. Эгерде сиз жогорку кызматты ээлесеңиз, анда сиз өзүңүздүн кылдат, олуттуу, акылдуу адам экениңизди көрсөтүңүз, демек, алдыңызда кандай татаал иш турганын, кандай олуттуу көйгөйлөрдү чечүүгө туура келерин түшүнүшүңүз керек. Бирок бул формалдуу шарттарда гана экенин белгилей кетүү керек. Достор жана жакындар менен учурашканда жылмаюу зарыл, анткени муну менен сиз маектешинизге жагымдуу мамилени жана позитивдүү мамилени көрсөтөсүз, бул баарлашууну улантууда маанилүү ролду ойнойт. Бул кыргыздардын жаш өзгөчөлүгүнө жараша чын ыкластуулугу, боорукердиги, эмоционалдуулугу, ошондой эле кээде расмий эместиги, баарлашууга жеке мамилеси менен мүнөздөлөт.

Мүмкүн, кыргыздардын сөз адебиндеги айрым көрүнүштөр исламдын таасири менен түшүндүрүлөт. Демек, шарият боюнча момундар бири-бирине жакшы сөз жана иш менен

жардамдашып гана тим болбостон, байланышка чыгууну каалабаса да, ачык, чын дили менен баарлашуусу зарыл. Мисалдарды карап көрөлү:

1. Адамдын жүзү - жан дүйнөсүнүн күзгүсү. Ар дайым жайдары, кайрымдуу болгула.
2. Адамдар менен сүйлөшкөндө көзүнө тик карап, башты жерге салбай, эки жакты карабай сүйлөшүңүз.
3. Капалуу болбо, шылдыңдоодон алыс бол. Досторуң сенден качпашы үчүн ар дайым ак көңүл бол.

Көпчүлүк англиялыктар күнүмдүк баарлашууда Small Talk ту колдонушат: алар бири-бирине кандайсың?, Бүгүн сонун күн, туурабы деген суроолорду беришет жана бул суроолорго жооп күтүшпөйт. Талкууда алар так, так сүйлөгөндү артык көрүшөт жана оппоненттеринин калган маалыматты уккусу келүүсү үчүн биринчи кезекте негизги аргументти айтууга умтулушат. Кыргыздарда бул бир аз башкача мүнөздөлөт. How are you? Деген суроого Англис тилин үйрөнүп жаткан кыргыздар эреже катары, ден соолугун, үй-бүлөлүк абалын, жумуштагы ийгиликтерин же кыйынчылыктарын сүрөттөп, кеңири жооп бере баштайт, ал эми англис тили маданиятына, улуттук мүнөзүнө жана менталитетине жараша *Fine, thank you. Жакшы, рахмат*, деген гана жооп болушу керек.

Негизинен британиялыктардын маанайы, ачыктыгы, энергиясы жакшы. Алар абдан ынтымактуу, шайыр, башкаларда чынчылдык менен ачык-айкындуулукту баалашат. Кыргыздарда мындай ачык жүрүм-турум достордун тар чөйрөсүндө гана көрүнөт. Бул сапаттар кыргыздарды токтоо жана оор басырыктуу эл катары мүнөздөйт.

Ошентип, типологиялык жактан ар башка тилдердеги кеп этикетин изилдөө көрсөткөндөй, этикет формулаларынын системасы татаал жана көп түрдүү болгондуктан, улуттун улуттук, маданий, социалдык жана башка өзгөчөлүктөрүн чагылдыруу менен бирге терең изилдөөнү талап кылат.

Колдонулган адабияттар

1. Бажанова В.А. Национальные формы этикета / В.А. Бажанова. — Казань, 2000. - 90 с.
2. Баскаков Н.А. Историко-типологическая характеристика структуры тюркских языков: Структура слова и механизм агглютинации / Н.А.Баскаков.- М.: Наука, 1979.- 273 с.
3. Введенская Л.А. Русский язык и культура речи / Введенская Л.А., Павлова Л.Г., Кашаева Е.Ю.- Ростов на Дону: Феникс, 2006. - 142 с.
4. Воробьев В.В. Лингвокультурология / В.В.Воробьев.- Москва, 1997.- 83 с.
5. Дүйшеев, Ж. Сүйлөө маданияты жана стилистика [Текст] / Ж. Дүйшеев. – Бишкек: [Б-сыз], 2005. – 1-бөлүм. – 199 б.; 2-бөлүм. – 191 б.].
6. Кузнецов А.В. Речевой этикет народов Волго-Уралья. Монография / А.В. Кузнецов. Чебоксары: ЧГИГН, 2008. — 320 с.
7. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева, - М.: Сов. энциклопедия, 1990. — 685 с.
8. Майол Э. Эти странные англичане / Э. Майол, Д. Милстед. — М.: Эгмонт Россия ЛТД, 2001. - 72 с.

9. Сафонова В.В. «Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций» / В.В. Сафонова — Воронеж : Истоки , 1996. - 204, 237 с.
10. Ярцева В.Н. Принципы типологического исследования родственных и неродственных языков / В.Н.Ярцева // X международный конгресс лингвистов: проблемы языкознания.- М.: 1967.-203 .
11. Wilde O. Plays / O. Wilde. - Moscow: Foreign languages publishing house, 1961. - 360 p.